

Forskrift om beskyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale

Dato	FOR-2016-11-25-1367
Departement	Klima- og miljødepartementet
Publisert	I 2016 hefte 15
Ikrafttredelse	01.01.2017
Gjelder for	Norge
Hjemmel	<u>LOV-2009-06-19-100-§61a</u>
Kunngjort	28.11.2016 kl. 13.00
Korttittel	Forskrift om beskyttelse av kunnskap om genetisk materiale

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 25. november 2016 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 61a. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Forskriften skal legge til rette for at urfolks og lokalsamfunns interesser ivaretas og respekteres ved andres tilgang til og utnyttelse av kunnskap knyttet til genetisk materiale som er utviklet, brukt, bevart og overført av et urfolk eller lokalsamfunn (tradisjonell kunnskap). Tradisjonell kunnskap omfatter blant annet tekniske ferdigheter, fremgangsmåter og læremetoder som er brukt, bevart og overført i fellesskap mellom generasjoner innenfor et urfolk eller lokalsamfunn.

§ 2. Krav om samtykke ved andres tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale

Andres tilgang til og utnyttelse av tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale som er unik eller særpreget for et urfolk eller lokalsamfunn eller som gjelder urfolkets eller lokalsamfunnets tradisjonelle levemåte, krever samtykke fra en representant eller et beslutningsorgan med rett til å representere og forplikte urfolket eller lokalsamfunnet. Kravet om samtykke omfatter også tilgang til og utnyttelse av kunnskap fra kilder som kun har til hensikt å identifisere eller kartlegge tradisjonell kunnskap.

Kravet om samtykke gjelder ikke for personer som tilhører urfolket eller lokalsamfunnet som har utviklet, brukt, overført og bevart kunnskapen.

§ 3. Unntak fra kravet om samtykke

Det kreves ikke samtykke når den tradisjonelle kunnskapen:

- a. utnyttes i privat øyemed utenfor næringsvirksomhet,
- b. gjengis eller utnyttes med det formål å sitere eller undervise, og kilden oppgis
- c. utnyttes ved forskning eller ved eksperiment som angår selve kunnskapen og der formålet er å bekrefte eller avkrefte kunnskapens virkning,
- d. over en rimelig tidsperiode har vært alminnelig kjent eller tilgjengelig utenfor urfolket eller lokalsamfunnet.

§ 4. Rekkevidden av samtykke og vilkår for bruk

Et samtykke kan gis på særlige vilkår, blant annet om at urfolket eller lokalsamfunnet skal ha en rimelig andel av fordelene som oppnås ved utnyttelse av kunnskapen samtykket gjelder.

Den tradisjonelle kunnskapen skal brukes på en måte som ikke virker krenkende overfor urfolket eller lokalsamfunnet som har brukt, bevart og overført kunnskapen.

Den som bruker tradisjonell kunnskap, skal anerkjenne og, i den utstrekning det fremstår som rimelig, oppgi at kunnskapen er utviklet, brukt, bevart og overført av vedkommende urfolk eller lokalsamfunn.

§ 5. Sanksjoner

Den som får tilgang til eller utnytter tradisjonell kunnskap i strid med § 2 og § 4, kan ved dom forbys å gjenta handlingen, herunder å utnytte kunnskapen på nærmere bestemte måter som vil representere en overtredelse. Ved overtredelse av § 4 tredje ledd kan overtrederen når det fremstår som nødvendig og rimelig også dømmes til å iverksette informasjonstiltak for å legge til rette for at allmennheten får informasjon om at kunnskap er utviklet, brukt, bevart og overført av vedkommende urfolk eller lokalsamfunn.

§ 6. Vederlag og oppreisning ved overtredelser

Den som forsettlig eller uaktsomt har utnyttet tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale uten samtykke etter § 2, skal betale det forurettede urfolket eller lokalsamfunnet et rimelig vederlag for utnyttelsen, samt erstatning for ytterligere tap som utnyttelsen har medført.

Den som forsettlig eller grovt uaktsomt har overtrådt forbudet mot krenkende bruk i § 4 andre ledd, kan pålegges å betale det forurettede urfolket eller lokalsamfunnet en slik engangssum som retten finner rimelig til oppreisning for krenking eller skade av ikke-økonomisk art.

§ 7. Urfolk og lokalsamfunn i andre stater

Forskriften gjelder for tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale som er utviklet, brukt, bevart og overført av urfolk eller lokalsamfunn i annen stat, forutsatt at tilgang til eller utnyttelse av kunnskapen krever samtykke etter lovgivningen i vedkommende stat.

§ 8. Ikrafttredelse. Overgangsregler

Forskriften trer i kraft 1. januar 2017.

Forskriften begrenser ikke adgangen til å utnytte tradisjonell kunnskap som noen har fått tilgang til før ikrafttredelsen. I tilfeller der noen har fått tilgang til kunnskap i strid med lovgivning i en annen stat som krever samtykke fra urfolk eller lokalsamfunn, kan kunnskapen utnyttes etter ikrafttredelsen såfremt det ytes et rimelig engangsvederlag til det aktuelle urfolket eller lokalsamfunnet.